

Dorota Kurowska

Pamiętajcie o odpadach...

Tematem mojej pracy licencjackiej była „Gospodarka odpadami komunalnymi na przykładzie gminy Kleszczów”. Jest to temat zapewne przez wiele osób pomijany czy też lekceważony, aczkolwiek istotny, ponieważ dotyczy nas wszystkich. Odpady oraz gospodarka odpadami są współcześnie bardzo istotnymi zagadnieniami. Liczba ludności na świecie wzrasta, a w związku z tym również i ilość wytwarzanych przez nich odpadów. Duży problem stanowią same odpady komunalne powstające podczas bytowania człowieka w gospodarstwach domowych. Dotyczy to zwłaszcza krajów rozwijających się oraz wysoko rozwiniętych. Rząd wielkości wytwarzania tych odpadów sięga nawet powyżej 700 kg przypadających na 1 osobę w ciągu roku. Tak duże ilości

odpadów wymagają odpowiedniego przetworzenia lub unieszkodliwienia.

Działania w zakresie poprawy stanu gospodarki odpadami wspierane są m.in. przez Unię Europejską, która tworzy wiele norm prawnych obowiązujących kraje członkowskie. Kraje te systematycznie wprowadzają poprawki do prawa krajowego, dzięki czemu widoczna jest poprawa w systemie gospodarki odpadami. Jednak ważne jest, aby działania na rzecz poprawy stanu gospodarki odpadami, a tym samym środowiska, rozpoczynały się już na poziomie lokalnym.

Przede wszystkim gminy mają w tej kwestii dużo możliwości. Powinny one usprawniać system odbioru odpadów oraz mieć wpływ na to, co z tymi odpadami dzieje się później. Znaczącą rolę odgrywa

również świadomość ekologiczna mieszkańców. Im jest ona wyższa, tym chętniej ludność segreguje odpady i dba o środowisko.

Celem mojej pracy było zbadanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Kleszczów. Został on zrealizowany na podstawie analizy dokumentów źródłowych dotyczących tej gminy oraz badania ankietowego przeprowadzonego wśród jej mieszkańców. Praca prezentuje zarówno teoretyczne rozpoznanie zagadnień związanych z gospodarką odpadami od strony pojęciowej i prawnej, jak i empiryczne ujęcie badanego problemu na przykładzie gminy Kleszczów. Po przedstawieniu podstaw prawnych gospodarki odpadami oraz dokonaniu ogólnej charakterystyki badanej gminy, została przeprowadzona ocena systemu gospodarki odpadami funkcjonującego na jej obszarze. Oceny tej dokonano na podstawie wyników zrealizowanej ankiety.

Nie chcąc Was – czytelników zanudzać teorią wspomnę tylko, że w Polsce pierwszym aktem prawnym w dziedzinie ochrony środowiska przed odpadami była Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska z 31 stycznia 1980 r. Obecnie podstawę regulacji prawnych w zakresie odpadów stanowi Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Ponadto najważniejszym dokumentem

bezpośrednio odnoszącym się do odpadów jest Krajowy Plan Gospodarki Odpadami. Obejmuje on pełny zakres zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób zapewniający ochronę środowiska, uwzględniając obecne i przyszłe możliwości i uwarunkowania ekonomiczne oraz poziom technologiczny istniejącej infrastruktury. Wyróżnia się również: wojewódzki, powiatowy oraz gminny plan gospodarki odpadami, których sporządzanie jest procesem wieloetapowym i cyklicznie ponawianym.

Każda jednostka terytorialna, w tym również gmina, ma obowiązek stworzenia planu gospodarki odpadami. Gminny plan gospodarki odpadami określa przede wszystkim: aktualny stan gospodarki odpadami, prognozowane zmiany, cele i terminy ich osiągania oraz działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami. Ponadto zawiera również rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje realizujące te przedsięwzięcia, a także sposoby finansowania oraz system monitoringu i oceny realizowanych celów. Ponadto szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy określa regulamin, który po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora

sanitarnego, uchwalany jest przez radę gminy. Regulamin ten dotyczy m.in.: wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, sposobów zagospodarowywania i pozbywania się odpadów komunalnych z terenu nieruchomości oraz obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe i gospodarskie.

Do obowiązkowych zadań własnych gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy zapewnianie m.in.:

- objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych;
- warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych;
- budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi

gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;

a ponadto:

- inicjowanie i ułatwianie tworzenia punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- wskazywanie lokalizacji, w których mogą być prowadzone akcje odbierania zużytego sprzętu od mieszkańców gminy oraz podejmowanie działań informacyjnych i edukacyjnych w tym zakresie.

Zanim przejdę do omówienia gospodarki odpadami komunalnymi w samej gminie Kleszczów, kilka słów na jej temat... Gmina Kleszczów jest gminą wiejską, położoną w powiecie bełchatowskim województwa łódzkiego.

Może ona poszczycić się bardzo

dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną oraz społeczną, której mogłoby pozazdrościć niejedno miasto. Gmina dba o swoich mieszkańców, dlatego też z roku na rok widoczny jest przyrost ich liczby spowodowany zwłaszcza migracjami z innych, mniej atrakcyjnych gmin. Oczywiście jest to, iż gmina zawdzięcza wszystkie te dobrodziejstwa dwóm największym przedsiębiorstwom, jakimi są PGE Elektrownia Bełchatów S.A. oraz Kopalnia Węgla Brunatnego PGE KWB Bełchatów S.A. Zajmują one aż 30% powierzchni gminy. Jednakże ich działalność nie przyniosła gminie samych plusów. Z chwilą pojawienia się tych przedsiębiorstw na terenie gminy, jej dotychczasowy krajobraz i warunki zostały radykalnie zmienione. Doszło do zmiany stosunków wodnych, w efekcie czego powstał lej depresyjny, zmniejszyła się powierzchnia terenów leśnych, w północnej części gminy powstało kilkusethektarowe składowisko popiołów. Działalność rolnicza przestała być opłacalna, mieszkańcy znaleźli dobrze płatną pracę w Elektrowni, Kopalni lub w innych podległych im przedsiębiorstwach przez co gmina straciła swój typowo rolniczy charakter.

Gmina Kleszczów posiada „Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Kleszczów na lata 2004–2015” oraz regulamin określający zasady

utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego pozyskanych w 2008 r. wynika, iż liczba zebranych zmieszanych odpadów komunalnych przypadająca na jednego mieszkańca gminy Kleszczów wyniosła 217,88 kg. Wielkość ta była wtedy mniejsza od średniej w województwie łódzkim, która wynosiła 245 kg na jednego mieszkańca oraz mniejsza od średniej krajowej, wynoszącej 263 kg.

W gminie tej wprowadzony został system bezpośredniego usuwania odpadów, który polega na regularnym zbieraniu odpadów przy użyciu odpowiedniego sprzętu do gromadzenia oraz ich wywozu. System ten jest „umowny”, tzn. obowiązki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi zostały przekazane przedsiębiorcom posiadającym stosowne zezwolenia. Odpady komunalne zmieszane na terenie gminy gromadzone są w ogólnych pojemnikach przeznaczonych do gromadzenia odpadów mieszanych (niesegregowanych). Głównym ich odbiorcą jest EKO-REGION Sp. z o.o., który kieruje te odpady poza teren gminy na składowisko odpadów w Woli Kruszyńskiej w gminie Bełchatów.

EKO-REGION od 2002 r. prowadzi również zbiórkę odpadów zbieranych selektywnie, tzn.

papieru, szkła oraz tworzyw sztucznych. Odpady te odbierane są specjalistycznymi samochodami z pojemników przeznaczonych do gromadzenia tego typu odpadów, a następnie przewożone do Punktu Zbiórki Odpadów Segregowanych i Wielkogabarytowych w Bełchatowie. Tam są one ręcznie ponownie sortowane na szkło białe i kolorowe, PETY i folię, tekturę, papier gazetowy i pisma kolorowe. Następnie są one przekazywane do recyklingu. Odpady te na terenie gminy zbierane są w systemie ogólnodostępnych stacji selektywnej zbiórki, których w 2008 r. było 27, a częstotliwość ich usuwania realizowana jest zależnie od potrzeb, po wypełnieniu pojemników. Natomiast z prywatnych posesji, zbiórka odpadów gromadzonych selektywnie jest przeprowadzana raz na dwa miesiące. Nie prowadzi się zbiórki odpadów opakowaniowych metalowych z powodu ciągłych kradzieży tego typu odpadów z pojemników. Odpady organiczne również nie są zbierane, ponieważ gmina ma wiejski charakter, a odpady te wykorzystywane są w gospodarstwach domowych.

Uzupełnieniem systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych jest objazdowa zbiórka odpadów wielkogabarytowych, czyli tzw. „wystawka”. Zbiórkę organizuje gmina i odbywa się ona dwa razy

w roku. Dodatkowo odpady te, jak również odpady niebezpieczne pojawiające się w gospodarstwach domowych oraz opony, przyjmowane są nieodpłatnie w sposób ciągły w Gminnym Punkcie Zbiórki Odpadów Segregowanych i Wielkogabarytowych, znajdującym się w Łuszczanowicach.

Do zbadania systemu gospodarki odpadami w gminie Kleszczów wykorzystałam ankietę. Badanie zostało przeprowadzone na próbie 100 osób. Byli to mieszkańcy gminy Kleszczów, a dokładnie właściciele gospodarstw domowych z terenu gminy, posiadający podpisaną umowę z firmą EKO-REGION Sp. z o.o. Bełchatów na wywóz odpadów komunalnych oraz segregowanych z ich posesji. Przeprowadzone przeze mnie badanie ankietowe pokazało, że sposób postępowania z odpadami komunalnymi w gospodarstwach domowych charakteryzuje się wysoką jakością. Wszystkie gospodarstwa posiadały czarny pojemnik na odpady komunalne zmieszane. Duża część posiadała również pojemniki na odpady segregowane – szkło i plastik (ok. 60% gospodarstw domowych posiadało takie pojemniki). Najmniej było pojemników na papier. Nie można jednak opierać się tylko na tych wynikach, ponieważ na terenach poszczególnych sołectw znajdują się

zbiorniki na odpady segregowane, do których bardzo często mieszkańcy wyrzucają tego typu odpady, nie pobierając pojemników dla własnego gospodarstwa domowego. Ponadto duża część mieszkańców (76,62%) zaznaczyła, że częstotliwość wywozu odpadów segregowanych jest dla nich wystarczająca, a 78% odpowiedziało, że korzysta z objazdowej zbiórki odpadów wielkogabarytowych.

Bardzo dużo ankietowanych osób wiedziało o istnieniu w Łuszczanowicach Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Segregowanych i Wielkogabarytowych oraz korzystało z bezpłatnej możliwości wywozu odpadów do tego punktu. Wszyscy odpowiedzieli, że istnienie takich punktów jest zjawiskiem pozytywnym i powinno powstawać ich jak najwięcej, ponieważ jest to

właściwe dla ochrony środowiska oraz wygody samych mieszkańców. Co więcej wielu ankietowanych – 83% uważa przekazywaną w gminie informację o właściwym postępowaniu z odpadami za wystarczającą. Organizacja gospodarki odpadami w gminie Kleszczów została oceniona dobrze, a nawet w wielu przypadkach bardzo dobrze. Natomiast propozycje zmian dotyczyły głównie zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów segregowanych oraz komunalnych zmieszanych.

Podsumowując, gospodarka odpadami komunalnymi w gminie Kleszczów jest dobrze prowadzona. Mieszkańcy płacą co kwartał wyłącznie za wywóz odpadów komunalnych z pojemników ogólnych, natomiast pojemniki na odpady segregowane, takie jak: plastik, szkło oraz makulatura, każdy mieszkaniec może pobrać bezpłatnie. Koszty wywozu tych

